

SPISAK ISPITNIH PITANJA IZ PREDMETA

“UPRAVLJANJE RIZIKOM I OSIGURANJE“

za školsku 2015/2016. godinu

I DEO

1. Pojam i determinante rizika kao elementa osiguranja
2. Pojmovi povezani sa pojmom rizik
3. Osigurljivost rizika
4. Klasifikacija rizika
5. Rizici u poslovanju osiguravajućih kompanija
6. Zakon velikih brojeva
7. Tablice smrtnosti
8. Stohastičko modeliranje i VaR
9. Koncept očekivane koristi u osiguranju
10. Reakcije na rizik i donošenje odluka
11. Pojam i faze upravljanja rizikom
12. Strategije kontrole i interne redukcije rizika
13. Strategije finansiranja rizika
14. Pojam i razvoj osiguranja
15. Osiguranje posmatrano sa aspekta pojedinca i društva
16. Funkcije osiguranja
17. Predmet osiguranja
18. Osigurana opasnost i osigurani slučaj
19. Značaj statističke baze podataka za vođenje tarifne politike u osiguranju
20. Premija osiguranja i njena struktura
21. Jedinična premija osiguranja
22. Tradicionalni i finansijski modeli obračuna premije osiguranja
23. Pojam i elementi naknade iz osiguranja
24. Metodi procene i isplata naknade iz osiguranja
25. Bonus i malus
26. Franšiza
27. Subjekti ponude usluga osiguranja
28. Subjekti tražnje usluga osiguranja
29. Pravne pretpostavke za osiguranje
30. Dokumenta u osiguranju
31. Osiguranje bez polise
32. Pojam i karakteristike saosiguranja
33. Podela saosiguranja
34. Pojam i karakteristike reosiguranja
35. Podela reosiguranja
36. Portfolio osiguranja i uticaj potencijalnih šteta na njegovu homogenizaciju
37. Pojam maksimalnog samopridržaja u osiguranju
38. Metodologija obračuna maksimalnog samopridržaja
39. Maksimalno moguća šteta
40. Cena reosiguranja

II DEO

41. Pojam i karakteristike imovinskih osiguranja
42. Načela osiguranja imovine
43. Nadosiguranje, podosiguranje, višestruko i dvostruko osiguranje
44. Kriterijumi klasifikacije imovinskih osiguranja
45. Osiguranje imovine fizičkih lica
46. Osiguranje imovine pravnih lica
47. Pojam i karakteristike najstarijeg oblika imovinskog osiguranja
48. Garancijsko osiguranje
49. Osiguranje zaliha
50. Šomažno osiguranje
51. Premijske stope u osiguranju imovine
52. Obaveza zaključenja ugovora o osiguranju motornih vozila i osiguranje pomoći na putu
53. Kasko osiguranje motornih vozila i ugovor o kasko osiguranju
54. Autoodgovornost sa međunarodnim značajem
55. Štete iz osnova autoodgovornosti
56. Specifičnost obračuna premije u osiguranju motornih vozila
57. Specifičnosti transportnog osiguranja
58. Kriterijumi klasifikacije transportnih osiguranja
59. Transportni rizici
60. Ugovor o osiguranju transporta
61. Polisa osiguranja transporta
62. Specifičnosti pomorskog osiguranja
63. Štete u pomorskom osiguranju
64. Specifičnosti ugovora o pomorskom osiguranju
65. Vrste polisa u pomorskom osiguranju
66. Pojam, vrste i značaj institutskih klauzula
67. Specifičnosti osiguranja na rekama i unutrašnjim vodama
68. Specifičnosti osiguranja vazduhoplova, robe i putnika u vazdušnom saobraćaju
69. Osiguranje kopnenog transporta
70. Osiguranje useva i plodova
71. Procena štete i naknada iz osiguranja useva i plodova
72. Osiguranje domaćih životinja
73. Pojam i razvoj kreditnog osiguranja
74. Specifičnosti kreditnog osiguranja u Republici Srbiji
75. Nacionalna korporacija za osiguranje stambenih kredita
76. Kriterijumi klasifikacije kreditnog osiguranja
77. Premija osiguranja kredita
78. Ugovor o osiguranju kredita
79. Pojam, karakteristike i vrste osiguranja od odgovornosti
80. Specifičnosti premije i naknade iz osiguranja od odgovornosti

III DEO

81. Značaj socijalnog osiguranja
82. Nastanak, razvoj i karakteristike penzionog osiguranja
83. Rizici penzionog osiguranja
84. Specifičnosti dobrovoljnog penzionog osiguranja
85. Karakteristike penzionog osiguranja u Republici Srbiji
86. Pojam i karakteristike sistema finansiranja penzionog osiguranja
87. Pokazatelji efikasnosti penzionog sistema
88. Komutativni brojevi u penzionom osiguranju
89. Metodologija obračuna premije penzionog osiguranja i penzionih nadoknada
90. Pojam i razvoj zdravstvenog osiguranja
91. Klasifikacija zdravstvenog osiguranja
92. Zdravstveno osiguranje u Republici Srbiji
93. Pojam, karakteristike i rizici putnog zdravstvenog osiguranja
94. Metodologija obračuna cene zdravstvene usluge
95. Pojam i posledice nezaposlenosti
96. Karakteristike osiguranja za slučaj nezaposlenosti u Republici Srbiji
97. Metodologija utvrđivanja visine novčane naknade u slučaju nezaposlenosti
98. Pojam, karakteristike i razvijenost životnog osiguranja
99. Kriterijumi klasifikacije životnog osiguranja
100. Mehanizam funkcionisanja osiguranja života
101. Tehničke osnove osiguranja života
102. Ugovor o osiguranju života
103. Premija u osiguranju života
104. Naknada iz osiguranja života
105. Računske osnove kod obračuna tarifa u osiguranju lica
106. Isključeni rizici u osiguranju života
107. Pojam i značaj osiguranja lica
108. Pojam i karakteristike osiguranja lica od posledica nesrećnog slučaja
109. Rizici koji se osiguravaju kod osiguranja lica od posledica nesrećnog slučaja
110. Osigurana suma i naknada u slučaju osiguranja lica od posledica nesrećnog slučaja
111. Klasifikacija osiguranja od nezgode
112. Specifičnosti ugovora o osiguranju nezgode
113. Obaveze osiguravača u slučaju osiguranja od posledica nesrećnog slučaja
114. Ciljevi organizacije funkcije likvidacije štete
115. Faze u postupku likvidacije štete
116. Prijava nastanka osiguranog događaja, evidencija i formiranje predmeta štete kao faze u postupku likvidacije štete
117. Izviđaj i procena kao faza u postupku likvidacije štete
118. Prethodna i naknadna kontrola i postupak po prigovoru osiguranika u postupku likvidacije štete
119. Rezervacija šteta i regresna prava
120. Zastarelost potraživanja iz ugovora o osiguranju

IV DEO

121. Osiguravajuće kompanije kao institucionalni investitori
122. Potreba korišćenja računovodstvenih informacija u osiguranju
123. Pojam, struktura i karakteristike sredstava osiguravajućih kompanija
124. Metodologija utvrđivanja rezultata poslovanja osiguravajućih kompanija
125. Formiranje rezervi osiguravajućih kompanija koje se bave neživotnim osiguranjem
126. Specifičnost formiranja rezervi osiguravajućih kompanija koje se bave životnim osiguranjem
127. Formiranje rezervi prenosnih premija
128. Rezervisane štete
129. Matematičke rezerve
130. Rezerve za izravnavanje rizika
131. Garantne rezerve
132. Ocena boniteta osiguravajućih kompanija
133. Racio analiza uspešnosti poslovanja osiguravajući kompanija
134. CARMEL pokazatelji
135. Pojam margine solventnosti
136. Modeli obračuna margine solventnosti (metodološki pristup, kriterijumi klasifikacije modela i specifičnosti modela)
137. Model fiksnog koeficijenta u obračunu margine solventnosti
138. Model adekvatnosti kapitala u obračunu margine solventnosti
139. Model teorijskog pristupa riziku i propasti kao dinamički model u obračunu margine solventnosti
140. Dinamički modeli obračuna margine solventnosti
141. Pojam i razlozi za donošenje regulative Solventnost II
142. Polazna osnova Solventnosti II
143. Minimalno zahtevani kapital i zahtevani solventni kapital kao zahtevi regulative Solventnost II
144. Nadzor nad poslovanjem osiguravajućih kompanija (pojam, područja i specifičnosti nadzora u Republici Srbiji)
145. Razlozi za nadzor nad poslovanjem osiguravajućih kompanija u Republici Srbiji
146. Karakteristike tržišta osiguranja
147. Faktori tražnje za uslugama osiguranja
148. Faktori ponude usluga osiguranja
149. Distribucija osiguravajućih proizvoda
150. Bankoosiguranje kao kanal distribucije usluga osiguranja
151. Problem alokacije sredstava osiguravajućih kompanija
152. Struktura investicionog portfolija životnih i neživotnih osiguravača
153. Pojam i karakteristike obveznica za katastrofalne štete
154. Izbor investicionog portfolija
155. Ograničenja i mogućnosti ulaganja sredstava osiguravajućih kompanija u Republici Srbiji
156. Pojam i karakteristike strategija upravljanja rizikom investicionog portfolija osiguravajućih kompanija
157. Upravljanje rizikom prilagođavanjem portfolija na bazi predviđanja
158. Razlozi seljenja osiguravajućih rizika na tržište kapitala
159. Uloga uslovnog kapitala u minimiziranju rizika i maksimiranju prinosa
160. Značaj derivatnih instrumenata za osiguranje

**Pitanja iz predmeta: „UPRAVLJANJE RIZIKOM I OSIGURANJE“
za školsku 2014/2015. godinu**

1. Rizik i ekonomski razvoj

2. Definisanje rizika
3. Determinante rizika
4. Osnovni pojmovi povezani sa pojmom rizika
5. Vrste rizika i njihove karakteristike
6. Katastrofalni rizici (pojam, trendovi i uzroci)
7. Teret rizika za pojedince i značaj upravljanja rizikom
8. Teret rizika za organizacije i značaj upravljanja rizikom
9. Teret rizika za društvo i značaj upravljanja rizikom
10. Proces upravljanja rizikom
11. Strategije upravljanja rizikom (pojam, podela i karakteristike)
12. Specifičnosti strategije upravljanje rizikom izbegavanjem
13. Specifičnosti strategije upravljanja rizikom zadržavanjem
14. Specifičnosti strategije upravljanje rizikom prenosom
15. Specifičnosti strategije upravljanja rizikom podelom
16. Specifičnosti strategije upravljanja rizikom umanjenjem
17. Specifičnosti strategije upravljanja rizikom preventivom
18. Specifičnosti strategije upravljanja rizikom represivom
19. Karakteristike osiguranja
20. Ekonomski značaj osiguranja
21. Karakteristike idealnog rizika u osiguranju
22. Implikacije katastrofalnih šteta na osigurljivost rizika
23. Predmet osiguranja
24. Osigurana opasnost vs osigurani slučaj
25. Teorije, vrste distribucija i svojstva verovatnoće kao matematička osnova osiguranja
26. Zakon velikih brojeva i verovatnoća kao matematička osnova osiguranja
27. Tablice smrtnosti
28. Koncept očekivane koristi u osiguranju
29. Elementi premije osiguranja
30. Način utvrđivanja premije osiguranja
31. Bonus i malus
32. Učešće osiguranika u šteti
33. Naknada iz osiguranja
34. Elementi za određivanje naknade
35. Metodi za procenu i isplatu naknade iz osiguranja
36. Oblik naknade
37. Lica u osiguranju
38. Posrednici i zastupnici u osiguranju
39. Pravne pretpostavke i dokumenta u osiguranju
40. Ugovor i polisa osiguranja
- 41. Pojam, karakteristike i razlozi za nadosiguranje, podosiguranje, višestruko i dvostruko osiguranje**
42. Saosiguranje kao oblik disperzije rizika prihvaćenih od osiguranika
43. Pojam, značaj, razvoj poslova i vrste reosiguranja
44. Utvrđivanje cene reosiguranja
45. Osnovne karakteristike imovinskih osiguranja
46. Vrste imovinskih osiguranja
47. Osiguranje od provalne krađe i razbojništva kao oblik imovinskog osiguranja

48. Najstariji oblik imovinskog osiguranja
49. Osiguranje industrije
50. Šomažno osiguranje
51. Garancijsko osiguranje
52. Osiguranje zaliha
53. Osiguranje motornih vozila
54. Kasko osiguranje motornih vozila
55. Putno osiguranje
56. Osiguranje useva i plodova
57. Osiguranje domaćih životinja
58. Osiguranje transporta
59. Osiguranje kredita (pojam, značaj, nastanak i razvoj)
60. Vrste kreditnih osiguranja
61. Bankosiguranje
62. Osiguranje od odgovornosti (pojam, karakteristike i načela)
63. Vrste osiguranja od odgovornosti (kriterijumi klasifikacije, karakteristike)
64. Osiguranje od odgovornosti iz delatnosti
65. Osiguranje autoodgovornosti i autoodgovornost sa međunarodnim značajem
66. Osiguranje bez polise
67. Sastav i struktura tarifa u osiguranju imovine
68. Metode za određivanje premijskih stopa u imovinskom osiguranju
69. Obračun neto i bruto tarife stope u osiguranju imovine
70. Osiguranje od posledica nesrećnog slučaja kao vrsta osiguranja lica
71. Zdravstveno osiguranje
72. Penziono-invalidsko osiguranje
73. Pojam, uloga i podela osiguranja života
74. Isključeni rizici iz osiguranja života
75. Aktuarske osnove obračuna tarifa u osiguranju lica
76. Ciljevi organizacije funkcije likvidacije štete
77. Postupak prijave, procene i likvidacije šteta
78. Upravljanje odštetnim zahtevima nakon katastrofalnih događaja
79. Lloyd's standardi i OECD preporuke za upravljanje odštetnim zahtevima
80. Zastarelost potraživanja iz ugovora o osiguranju
- 81. Determinante tražnje za osiguranjem**
82. Determinante ponude osiguranja
83. Ciklični karakter tržišta osiguranja
84. Nesavršenosti tržišta osiguranja, razlozi i područja regulacije
85. Osiguravajuće kompanije kao institucionalni investitori
86. Značaj računovodstvenih informacija u osiguranju
87. Sredstva i fondovi osiguravajućih kompanija
88. Utvrđivanje rezultata poslovanja osiguravajućih kompanija
89. Pokazatelji boniteta osiguravajućih kompanija
90. Margina solventnosti (pojam, značaj i metodologija obračuna)
91. Regulatorna „SOLVENTNOST I i II“
92. Određivanje samoprdržaja
93. Plasman sredstava osiguravajućih kompanija
94. Izbor optimalnog investicionog portfelja osiguravajuće kompanije
95. Specifičnosti investicionog portfelja neživotnih osiguravača
96. Karakteristike investicionog portfelja životnih osiguravača
97. Karakteristike investicionog portfelja reosiguravača
98. Očekivani prinos, rizik portfolia i njihova korelaciona medjuzavisnost
99. Razlozi za ograničenja u mogućim ulaganjima osiguravajućih kompanija

100. Ekonomska opravdanost „seljenja“ rizika osiguranja na tržište kapitala
101. Sistemski rizik i osiguranje
102. Obveznice za katastrofalne štete
103. Instrumenti uslovnog kapitala
104. Uloga derivatnih instrumenata u upravljanju sa osiguranjem povezanim rizicima
105. Trendovi ostvarenja katastrofalnih šteta
106. Uzroci ostvarenja katastrofalnih šteta
107. Implikacije katastrofalnih šteta na osigurljivost rizika
108. Strategije upravljanja rizikom investicionog portfolia osiguravajućih kompanija
109. Upravljanje rizikom prilagodjavanjem portfolia ma bazi predviđanja
110. Nove vrste osiguravajućeg pokrića
111. Specifičnosti takaful-a i rekafula
112. Specifičnosti mikroosiguranja
113. Transurance
114. Specifičnosti osiguranja od odgovornosti za okolinu
115. Osiguranje bazirano na primeni indeksa

Prof. dr Evica Petrović
Jelena Stanković, master

**ISPITNA PITANJA IZ PREDMETA „UPRAVLJANJE RIZIKOM I
OSIGURANJE“ za 2013/2014 školsku godinu**

- 1. Istorija razvoja osiguranja**
2. Definicija osiguranja i osnovne karakteristike osiguranja (udruživanje rizika, transfer rizika, slučajnost šteta, obeštećenje)
3. Funkcije osiguranja
4. Predmet osiguranja
5. Rizik kao element osiguranja
6. Karakteristike idealnog rizika u osiguranju
7. Osnovni pojmovi povezani sa pojmom rizika
8. Vrste osigurljivih rizika
9. Proces upravljanja rizikom
10. Teret rizika za pojedince i značaj upravljanja rizikom
11. Teret rizika za društvo i značaj upravljanja rizikom
12. Načela upravljanja rizikom
13. Strategije upravljanja rizikom koje predstavljaju oblik kontrole rizika
14. Strategije upravljanja rizikom koje predstavljaju oblik finansiranja rizika
15. Osigurana opasnost i osigurani slučaj
16. Premija osiguranja (pojam, elementi, ciklični karakter)
17. Metode odredjivanja premije
18. Naknada iz osiguranja (pojam, elementi i oblik naknade)
19. Tehnički rezultat
20. Bonus i malus
21. Učešće osiguranika u šteti-fransiza
22. Ekonomski značaj osiguranja
23. Aktuarska matematika i njen značaj za delatnost osiguranja
24. Osnovni koncepti teorije verovatnoće i statistike
25. Zakon velikih brojeva
26. Tablice smrtnosti kao pomoćno sredstvo aktuarske matematika
27. Posrednici i zastupnici u osiguranju
28. Oblici organizovanja osiguravajuće organizacije
29. Tržište osiguranja (determinante ponude i tražnje za osiguranjem, ciklični karakter tržišta osiguranja)
30. Uzroci regulacije tržišta osiguranja
31. Oblast regulacije osiguranja
32. Distribucija osiguravajućih proizvoda
33. Subjekti osiguranja na strani tražnje
34. Finansijski izveštaji društva za osiguranje i utvrđivanje rezultata poslovanja
35. Sredstva i fondovi osiguravajućih kompanija
36. Ekonomski kapital u osiguravajućim kompanijama
37. Ocena boniteta osiguravajućih kompanija
38. Pojam, značaj i metodologija obračuna margine solventnosti
39. Solventnost II
40. Osiguravajuće kompanije kao institucionalni investitori
41. Izvori prava osiguranja
42. Ugovor o osiguranju (pojam, specifične karakteristike, zaključivanje ugovora)
43. Dokumenta u osiguranju

44. Polisa osiguranja
45. Osiguranje bez polise nužnost ili perspektiva
- 46. Karakteristike i klasifikacija osiguranja imovine**
47. Načela osiguranja imovine
48. Vrednost osigurane stvari i suma osiguranja
49. Nadosiguranje i podosiguranje
50. Višestruko i dvostruko osiguranje
51. Osiguranje od provalne kradje i razbojništva
52. Osiguranje stakla od loma, osiguranje domaćinstva, osiguranje sportskih i umetničkih priredbi, osiguranje stvari izlagača na sajmovima
53. Osiguranje industrije (pojam, karakteristike i specifičnosti u odnosu na osiguranje imovine)
54. Šomažno osiguranje
55. Osiguranje od odgovornosti iz delatnosti
56. Garancijsko osiguranje
57. Osiguranje zaliha
58. Osiguranje motornih vozila (pojam, karakteristike, vrste)
59. Kasko osiguranje
60. Ugovor o kasko osiguranju
61. Osiguranje od autoodgovornosti (pojam, karakteristike, specifičnosti kod autoodgovornosti sa međunarodnim značajem, štete)
62. Međunarodne konvencije u osiguranju od autoodgovornosti
63. Osiguranje poljoprivrede (pojam, vrste, rizici i uzroci postojanja ovog oblika osiguranja)
64. Način zaključenja osiguranja useva i plodova
65. Procena štete i naknade iz osiguranja useva i plodova
66. Osiguranje transporta (pojam, vrste, kriterijumi klasifikacije, rizici)
67. Ugovor o osiguranju transporta
68. Polisa o osiguranju transporta
69. Pomorsko osiguranje
70. Specifičnosti osiguranja na rekama i unutrašnjim vodama
71. Specifičnosti osiguranja vazduhoplova, robe i putnika u vazdušnom saobraćaju
72. Osiguranje kopnenog transporta
73. Osiguranje kredita (pojam, značaj, nastanak, vrste)
74. Ugovor o osiguranju kredita
75. Svetsko tržište osiguranja kredita i nacionalne korporacije za osiguranje kredita
76. Nacionalna korporacija Srbije za osiguranje stambenih kredita i princip njenog rada
77. Bankoosiguranje
78. Metode za procenu i isplatu naknade iz osiguranja u imovinskom osiguranju
79. Vrednost osigurane stvari i suma osiguranja
80. Lica u imovinskom osiguranju
81. Osiguranje od odgovornosti
82. Lica kod osiguranja od odgovornosti i njihove obaveze
83. Zdravstveno osiguranje (pojam, karakteristike, komparacija Evropska Unija, SAD, Srbija)
84. Osiguranje života (pojam, vrste, karakteristike i razvijenost)
85. Mehanizam funkcionisanja osiguranja života i njegove tehničke osnove

86. Isključeni rizici u životnom osiguranju
87. Računske osnove kod obračuna tarifa u osiguranju života
88. Penziono osiguranje (pojam, karakteristike, nastanak, razvoj i rizici)
89. Osnovni penzioni programi
90. Dobrovoljno penziono osiguranje
- 91. Saosiguranje kao oblik disperzije rizika prihvaćenih od osiguranika (pojam i karakteristike)**
92. Podela saosiguranja
93. Reosiguranje kao mehanizam raspodele rizika (pojam i značaj)
94. Istorijski razvoj poslova reosiguranja
95. Vrste reosiguranja
96. Dokumenta u reosiguranju
97. Portfelj osiguranja i uticaj potencijalnih šteta na njegovu homogenizaciju
98. Maksimalni samopridržaj u osiguranju i metode obračuna
99. Maksimalno moguća šteta
100. Utvrđivanje cene reosiguranja
101. Razlike između saosiguranja i reosiguranja
102. Značaj i ciljevi organizacije funkcije likvidacije štete
103. Postupak prijave nastanka osiguranog događaja
104. Evidentiranje i formiranje predmeta štete
105. Izvidjaj i procena štete
106. Značaj i vrste kontrole u postupku likvidacije štete
107. Likvidacija i isplata štete u osiguranju
108. Rezervacija štete i regresna prava
109. Uloga tehnologije u unapređenju upravljanja odštetnim zahtevima
110. Zastarelost potraživanja iz ugovora o osiguranju
111. Sistemski rizik i osiguranje
112. Plasmani sredstava osiguravajućih kompanija
113. Izbor optimalnog investicionog portfolia
114. Očekivani prinos, rizik portfolia i njihova korelaciona međuzavisnost
115. Ograničenja u mogućim ulaganjima osiguravajućih kompanija i razlozi
116. Strategije upravljanja rizikom investicionog portfolia osiguravajućih kompanija
117. Upravljanje rizikom prilagodjavanjem portfolia na bazi predviđanja
118. Katastrofalne štete (trendovi i uzroci)
119. Implikacije katastrofalnih šteta na osigurljivost rizika
120. Upravljanje odštetnim zahtevima nakon katastrofalnih događaja
121. Ekonomska opravdanost „seljenja“ rizika osiguranja na tržište kapitala
122. Stanje i perspektive razvoja uloge tržišta kapitala u upravljanju rizikom osiguravajućih društava
123. Obveznice za katastrofalne štete
124. Uloga uslovnog kapitala u minimiziranju rizika i maksimiranju prinosa
125. Instrumenti uslovnog kapitala
126. Značaj derivatnih instrumenata za osiguranje
127. Saradnja javnog i privatnog sektora na tržištu osiguranja
128. Konsolidacija kapitala u osiguranju
129. Konvergencija osiguranja i drugih finansijskih usluga
130. Nove vrste osiguravajućeg pokrivača